

Overordna analyse

Forslag til plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019

Telemark fylkeskommune

700 035 :: 2016

Om Telemark kommunerevisjon IKS

Telemark kommunerevisjon IKS er et av landets største interkommunale revisjonsselskaper. Alle de 18 kommunene i Telemark, kommunene Larvik og Lardal i Vestfold og Telemark fylkeskommune er eiere av selskapet. Vi utfører revisjon og andre tjenester for våre eiere og andre kommunale/fylkeskommunale aktører.

Telemark kommunerevisjon IKS gjør forvaltningsrevisjon innenfor en rekke områder, og med forskjellige innfallsvinkler. Våre ansatte har samfunnsfaglig, økonomisk og juridisk utdanning på mastergradsnivå, og har bred kompetanse innen offentlig forvaltning. Vi gjennomfører oppdragene i samsvar med Norges kommunerevisorforbunds standard for forvaltningsrevisjon ([RSK 001](#)).

Fra 2015 har vi inngått en avtale om faglig og administrativt samarbeid med de interkommunale revisjonsordningene Buskerud kommunerevisjon IKS, Vestfold kommunerevisjon og Sandefjord distriktsrevisjon.

Du kan finne alle våre rapporter på vårt nettsted www.tekomrev.no.

Innhold

1	Innledning	4
1.1	Plan for forvaltningsrevisjon	4
1.2	Hva er forvaltningsrevisjon?	4
1.3	Forvaltningsrevisjoner i Telemark fylkeskommune i 2012-2015.....	5
1.4	Avtale om forvaltningsrevisjon 2016-2019.....	5
2	Plan for forvaltningsrevisjon	6
3	Overordnet analyse	8
3.1	Om risiko og vesentlighet og metodikk.....	8
3.2	Om Telemark fylkeskommune	9
3.3	Lokaldemokrati, tillit og etisk standard	11
3.4	Virksomhetsstyring og betryggende kontroll	12
3.5	Tjenesteyting og myndighetsutøvelse – kvalitet, rettssikkerhet og produktivitet .	17
3.6	Bærekraftig utvikling	22

Foto forside: Danny Twang

1 Innledning

1.1 Plan for forvaltningsrevisjon

En av kontrollutvalgets oppgaver er å utarbeide et forslag til plan for forvaltningsrevisjon i fylkeskommunen.¹ Planen skal utarbeides minst en gang i valgperioden, og skal vedtas av fylkestinget senest innen utgangen av året etter at fylkestinget er konstituert. **Forslag til plan for forvaltningsrevisjon finner du i kapittel 2.**

Planen skal bygge på en overordnet analyse av fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger. **Denne analysen finner du i kapittel 3.**

Overordnet analyse og forslag til plan for kontrollutvalget er utarbeidet av Telemark kommunerevisjon IKS i samsvar med gjeldende avtale om revisjonstjenester. Analysen omfatter fylkeskommunens egen virksomhet og annen fylkeskommunal virksomhet når denne er organisert som fylkeskommunale foretak (KF), § 27-samarbeid og vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28-1 b og § 28-1 c.

Fylkeskommunal virksomhet som er organisert i selvstendige rettssubjekt (interkommunale selskap (IKS), aksjeselskap eller § 27-selskap) omfattes ikke av analysen. For slike organisasjonsformer kan kontrollutvalget føre tilsyn ved hjelp av selskapskontroll.²

1.2 Hva er forvaltningsrevisjon?

På vegne av fylkestinget skal kontrollutvalget se til at det blir gjennomført:

systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon)

Forvaltningsrevisjon er en del av fylkeskommunens egenkontroll – det er en del av fylkestingets tilsyn med fylkeskommunens forvaltning. Forvaltningsrevisjonens rolle er å undersøke om fylkeskommunens virksomhet skjer i tråd med gjeldende lover og

¹ Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (kontrollutvalgskonferansen) av 15. juni 2004, § 10.

² Jf. kontrollutvalgskonferansen kapittel 6 og egen plan for selskapskontroll.

regler og fylkeskommunens egne planer og vedtak. Fokus rettes også mot effektivitet og kvalitet i produksjonen av velferd for kommunens innbyggere.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget:

- synliggjøre muligheter til økt produktivitet og måloppnåelse
- bringe fram styringsinformasjon til kommunens beslutningstakere
- bidra til læring og forbedring i organisasjonen
- bidra til kommunens egenkontroll

1.3 Forvaltningsrevisjoner i Telemark fylkeskommune i 2012-2015

I Telemark fylkeskommune er følgende forvaltningsrevisjoner gjennomført i perioden 2012-2015:

- 700026 Kvalitet i videregående skole – Styring og oppfølging av skolene
- 700029 Tannhelsetjenesten – Økonomistyring og ressursbruk
- 700030 Forvaltning av tilskot til regional utvikling
- 700031 Tannhelsetjenesten – Avtaler ved Tannklinikken Skien og Spesialistklinikken for kjeveortopedi
- 700032 Fylkesvei – Styring, budsjettering og oppfølging
- 700033 Informasjonssikkerhet og personvern
- 700034 Økt gjennomføring i videregående opplæring³

1.4 Avtale om forvaltningsrevisjon 2016-2019

Forvaltningsrevisjon er omfattet av avtalen om revisjonstjenester mellom Telemark fylkeskommune og Telemark kommunerevisjon IKS. Dette forslaget til plan har et omfang på forvaltningsrevisjon som samsvarer med avtalen om revisjonstjenester. Fylkestinget/kontrollutvalget kan endre planen innenfor den definerte ressursrammen gjennom hele planperioden.

Dersom fylkeskommunen ønsker flere eller mer omfattende forvaltningsrevisjoner kan det avtales og vil bli fakturert særskilt.

³ Etter planen legges revisjonsrapporten fram for kontrollutvalget våren 2016.

2 Plan for forvaltningsrevisjon

Innenfor gjeldende avtale om revisjonstjenester og på bakgrunn av overordnet analyse i kapittel 3, foreslår vi følgende forvaltningsrevisjoner i planperioden 2016 – 2019, i prioritert rekkefølge.

Timeomfang per prosjekt er et foreløpig anslag, og ved endelig planlegging av forvaltningsrevisjonen kan ressursbehovet per prosjekt bli justert både opp og ned i samråd med KU.

Tema/tittel	Vinkling på forvaltningsrevisjonen	Nytte av forvaltningsrevisjonen	Omfang
Næringsarbeid	Undersøke forvaltning av økonomiske midler, oppfølging av tilskudd og kontrakter.	Bidra til læring og bidra til å identifisere mulige tiltak for god styring.	450 timer
Oppfølging av politiske vedtak	Undersøke rutiner og praksis for gjennomføring og rapportering.	Bidra til å sikre god oppfølging og rapportering fra administrasjonen til politisk nivå.	350 timer
Bypakke Grenland	Undersøke organisering og styring. Egnet som fellesprosjekt	Bidra til god styringsinformasjon. Prosjektet forvalter store summer og har ambisiøse mål.	450 timer
Offentlige anskaffelser	Undersøke tiltak for riktige enkeltanskaffelser	Bidra til økt fokus og etterlevelse av reglene om offentlige anskaffelser. Læringsnytte – nye regler i 2016.	350 timer
Videregående opplæring	Undersøke tiltak for økt læringsutbytte. Undersøke om vedtatte tiltak fungerer etter hensikten.	Bidra til styringsinformasjon og læring.	450 timer
Kultur	Undersøke forvaltningen av økonomiske verdier.	Bidra til styringsinformasjon og læring.	400 timer
Journalføring og arkiv	Undersøke om plikten til å dokumentere egen aktivitet – både i et kortsiktig og langsiktig perspektiv – blir tilstrekkelig ivaretatt.	Bidra til kontroll av tilstand og læring i organisasjonen.	400 timer

Tannhelse	Undersøke tiltak for utsatte barn, herunder om fylkeskommunen ivaretar sine forpliktelser overfor hele barnegruppen.	Bidra til styringsinformasjon ut fra et brukerperspektiv.	400 timer
Kunst	Undersøke om/hvilke tiltak fylkeskommunen har for å sikre, forvalte og vedlikeholde kunst.	Bidra til god sikring av verdier.	300 timer
Videregående opplæring	Undersøke tiltak for økt gjennomføring for utsatte elevgrupper, herunder om utsatte elevgrupper får tilstrekkelig tilrettelagt undervisning og oppfølging.	Bidra til styringsinformasjon ut fra et brukerperspektiv.	450 timer

3 Overordnet analyse

3.1 Om risiko og vesentlighet og metodikk

Risiko handler om

- hva som kan gå galt,
- hvor sannsynlig er det at noe går galt, og
- hva som er konsekvensen.

Vesentlighet i forvaltningsrevisjon handler om hvor viktig oppgaven eller området er for fylkeskommunen og fylkeskommunens samfunnsoppdrag, eller for fylkeskommunens brukere/innbyggere.

I risiko- og vesentlighetsvurderingen har vi tatt utgangspunkt i kommunelovens formålsbestemmelse og fylkesrådmannens ansvar⁴, og vi fokuserer derfor på følgende områder i analysen:

- Ligger forholdene til rette for et funksjonsdyktig folkestyre?
- Har fylkesrådmannen tiltak for virksomhetsstyring og betryggende kontroll?
- Blir rettssikkerhet, kvalitet og effektivitet ivaretatt i myndighetsutøvelse og tjenesteyting?
- Legger fylkeskommunen til rette for en bærekraftig utvikling?

For å kartlegge og vurdere risiko i Telemark fylkeskommune har vi gjennomgått fylkeskommunens Langtidsprioriteringer, Mål- og budsjettdokument⁵, årsrapport, årsregnskap og annen styringsdokumentasjon. Vi har gjort en analyse av nøkkeltall fra KOSTRA og annet statistisk materiale. Videre har vi innhentet informasjon om fylkeskommunens system for internkontroll, og informasjon fra fylkesmannens tilstandsrapport, tilsynsrapporter og tilsynsplaner.

Vi har innhentet synspunkter på risikoområder og behov for forvaltningsrevisjon fra kontrollutvalget fra forrige valgperiode. De foreslo følgende:

- Offentlig støtte
- Revisjon av store prosjekter innen regional utvikling

⁴ Kommuneloven 1 og 23 nr. 2

⁵ For budsjettåret 2016 er navnet endret til Budsjett og økonomiplan 2016-2019.

- Stillingsbanken
- Offentlige anskaffelser⁶

Vi har også gjennomført samtaler med fylkesvaraordfører og fylkesrådmann, og fikk blant annet følgende innspill:

- VISMA flyt skole – et nytt nasjonalt skoleadministrativt system. Det er Vigo IKS som jobber med dette systemet. Vigo IKS ble opprettet i 2012, og eies av alle fylkeskommunene og Oslo kommune. Fylkesrådmannen mener det er flere uavklarte forhold rundt dette nasjonale skoleadministrative systemet.
- Leveranseavtalen mellom Statens vegvesen og Telemark fylkeskommune. Fylkesrådmannen mener det er flere uavklarte forhold rundt denne avtalen. I 2014 ble det gjort en forvaltningsrevisjon om samarbeidet mellom fylkeskommunen og Statens vegvesen.

3.2 Om Telemark fylkeskommune

Ved årsskiftet 2014/2015 var det 1583 ansatte i Telemark fylkeskommune. 190 av dem jobbet i administrasjonen og 55 som læringer, tillitsvalgte og øvrige ansatte⁷.

Flesteparten jobbet i videregående opplæring – i alt 1196 personer. På tannklinikene var det 130 personer.

Fylkesrådmannen leder en organisasjon bestående av tre administrative avdelinger og fire fagavdelinger. En av de administrative avdelingene inneholder blant annet Team folkehelse⁸ og Team eiendom⁹. Fagavdelingene er: Avdeling for videregående opplæring, Avdeling for areal og transport, Avdeling for regional utvikling og Avdeling for tannhelse.

Telemark fylkeskommune har ett fylkeskommunalt foretak og inngår i flere interkommunale og regionale samarbeider:

- **Telemarkskanalen FKF**, et fylkeskommunalt foretak etter kommunelovens kapittel 11.

⁶ Jamfør møte 06.03.15, sak 8/15.

⁷ Øvrige ansatte omfattet blant annet ansatte i Stillingsbanken, Karrieresenteret, Telemark utviklingsfond, Telemarkskanalen, Telemarkskanalen Regionalpark.

⁸ Fra 2016 flyttes team folkehelse til Avdeling for regional utvikling.

⁹ 01.01.15 ble TFK Eiendom avviklet som eget foretak. Eiendomsforvaltningen drives nå av sentraladministrasjonen i fylkeskommunen.

- **Telemarkskanalen regionalpark**, et interkommunalt samarbeid med de seks kanalkommunene og Telemarkskanalen FKF
- **Telemarksbiblioteket**, et § 27-samarbeid etter kommuneloven med Nome kommune¹⁰
- **Oslofjordfondet**, et § 28-1c vertskommunesamarbeid etter kommuneloven med Vestfold, Buskerud og Østfold. Vestfold er vertskommune. Målet med fondet er å skape vekst gjennom forskning og utvikling. Driftsinntekter i 2014: 50,9 mill.kr, herunder 35,4 mill. kr fra Kunnskapsdepartementet og 15,4 mill. kr fra fylkeskommunene.
- **Telemark interkommunale næringsfond**, et § 27- samarbeid etter kommuneloven med alle kommunene i fylket. Målet med fondet er å støtte næringsutvikling i fylket Driftsinntekter i 2014: 5,1 mill. kr, herunder 3,2 mill. kr fra Telemark utviklingsfond og 1,7 mill. kr fra kommunene.
- **Konsesjonskraftstyret i Telemark**, et selvstendig § 27- selskap etter kommuneloven med kommunene Fyresdal, Hjartdal, Kviteseid, Nissedal, Seljord, Tinn, Tokke og Vinje. Overførte 30,7 mill. kr til **Telemark utviklingsfond** i 2014.
- **Telemark utviklingsfond (se ovenfor)**, er registrert som et selvstendig rettssubjekt, og skal bidra til en positiv utvikling i fylket særlig i næringssvake kommuner og kommuner med folketallsnedgang.

Behovet for eventuell forvaltningsrevisjon i selskap som fylkeskommunen eier helt eller delvis blir omhandlet i plan for selskapskontroll.

Økonomi

Telemark fylkeskommune vil få reduserte rammer til drift de neste årene. Det henger sammen med reduserte inntekter, store investeringer og et mål om større økonomisk handlingsrom.

Både befolkningsutviklingen og skatteutviklingen er viktige for fylkeskommunens økonomi. De reduserte økonomiske driftsrammene for Telemark skyldes forventet lav befolkningsvekst, nedgang i antall 16-18-åringer og lavere skatteinngang.

Telemark fylkeskommune planlegger flere større investeringer de nærmeste årene, og mesteparten skal finansieres med låneopptak. Det skal investeres i ny videregående

¹⁰Fylkestinget har vedtatt å si opp avtalene med Nome kommune, og flytte fylkesbiblioteket til fylkeshuset i Skien.

skole og i nybygging/ombygging av fem andre videregående skoler. Investeringer i samferdselstiltak står også sentralt, herunder Bypakke Grenland.

Utvalgte nøkkeltall, fylkeskommuner – nivå 1 og 2. Reviderte tall 26.06.2015

	Telemark	Sør-Norge	Landet *
Frie inntekter i kroner per innbygger	11 159	10 324	11 607
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	10 018	8 817	9 512
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	10,0	7,5	7,5
Akkumulert underskudd i % av brutto driftsinntekter	0	0	0
Netto driftsutgifter til videregående opplæring, per innbygger 16-18 år	158 366	146 449	154 401
Netto driftsutgift per innbygger til samferdsel	3 052	2 694	3 776
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring pr. innb.	673	737	665

Kilde: SSB/Kostra:

* Landsgjennomsnitt uten Oslo

Tabellen viser at medio 2015 hadde Telemark fylke noe høyere lånegjeld per innbygger enn gjennomsnittet for fylkene i Sør-Norge og landet. Telemark hadde også høyere driftsutgifter til videregående opplæring per innbyggere i aldersgruppen enn gjennomsnittet for fylkene i Sør-Norge og landet.

3.3 Lokaldemokrati, tillit og etisk standard

3.3.1 Åpenhet og innsyn

Åpenhet og innsyn er sentrale forutsetninger for et fungerende demokrati.

Offentlighetsloven og kommunelovens regler om møteoffentlighet og skal legge til rette for at fylkeskommunens virksomhet er åpen og gjennomskiktig. På den måten styrkes informasjons- og ytringsfrihet, den demokratiske deltakelse, rettssikkerheten for den enkelte og allmenhetens kontroll.

Vår gjennomgang har ikke avdekket særskilt risiko knyttet til åpenhet og innsyn.

3.3.2 Saksforberedelse og gjennomføring av fylkestingets vedtak

Fylkesrådmannen har ansvar for at saksforberedelsene til folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtak blir gjennomført.

Telemark fylkeskommune har et årshjul for styring og rapportering mellom politisk og administrativt nivå. Det består av Langtidsprioriteringer, Mål- og budsjettokument/ Budsjett og økonomiplan og årsrapport.

I følge økonomireglementet skal fylkesrådmannen i tillegg rapportere tertialvis til fylkestinget.

Kompetanseheving er et særskilt fokusområde i Telemark fylkeskommune – både for ansatte og ledere. Fylkesrådmannen mener det er bra kompetanse og kapasitet i organisasjonen til saksforberedelser til folkevalgte organer. For å forsterke dette er fag- og økonomikompetanse koplet tydelig sammen. Samtidig ser fylkesrådmannen behov for å videreutvikle dokumentene som ligger til grunn for politiske vedtak, herunder omfang, innhold og hvem det rutinemessig skal innhentes synspunkter fra.

Vi ser en tydelig sammenheng mellom Langtidsprioriteringer, Mål- og budsjettokument og årsrapport. Samtidig fatter de folkevalgte organene vedtak i mange enkeltsaker, og Telemark fylkeskommune har ikke en fast rutine for rapportering på status i slike saker. Fylkesrådmannen ser behov for å lage et system for dette. Hun vil starte med fylkestinget, og utvider muligens til hovedutvalgene etter hvert. Rapporteringen på enkeltsaker skal etter planen inngå i årsrapporten. Det er bra at fylkeskommunen tar tak i dette. Samtidig er det risiko for at politiske vedtak ikke får tilstrekkelig oppfølging mens systemet utvikles. Videre er det risiko knyttet til fremtidig bruk av systemet.

3.4 Virksomhetsstyring og betryggende kontroll

3.4.1 Internkontroll

Kommuneloven § 23 nr. 2 stiller et generelt krav om at fylkesrådmannen skal ha betryggende kontroll med fylkeskommunens virksomhet. Bestemmelsen innebærer ifølge lovforarbeidene et generelt krav om at fylkeskommunen skal ha internkontroll. I tillegg er det krav om internkontroll på en rekke særlovsområder, både sektorovergripende og for de ulike tjenesteområdene i fylkeskommunen, f.eks. arbeidsmiljøloven, personopplysningsloven, opplæringsloven og tannhelsetjenesteloven.

Telemark fylkeskommune har iverksatt flere tiltak for å sikre betryggende kontroll. I 2014 ble det opprettet en risikostyringsgruppe, samt ansatt en controller og en kvalitetsrådgiver. Lederen for stabsavdelingen er også kvalitetsrådgiveren, og hun leder risikostyringsgruppa. Videre har fylkeskommunen det siste året hatt et samarbeid

med ulike instanser for å forebygge svart arbeid og sosial dumping, blant annet Skatteetaten, Arbeidstilsynet og Næringslivets hovedorganisasjon¹¹.

Fylkeskommunen har fulgt Effektiviseringsnettverk – Helhetlig styring og kvalitetsutvikling og Nettverk for internkontroll i regi av KS.

Det er utarbeidet metode og veiledning for å gjennomføre risiko- og sårbarhetsanalyser. Fylkesrådmannen opplyser at i kjølevannet av Invest in Telemark/First House-saken skal det gjennomføres slike analyser i hele organisasjonen. Fylkeskommunen innførte Kvalitetslosen/Compilo i 2013. Kvalitetslosen er et elektronisk kvalitetssikringssystem som skal samle all aktuell dokumentasjon på et felles plattform, og sikre at lovpålagte prosedyrer er oppdatert og tilgjengelig i hele organisasjonen. Bedriftshelsetjenesten har gjort en undersøkelse som viste at det fortsatt er behov for opplæring og bevisstgjøring i bruken av dette kvalitetssikringssystemet. Generelt er det risiko for at nye systemer bare delvis blir tatt i bruk, og risikoen ved eventuell mangelfull bruk kan være større siden Kvalitetslosen/Compilo omfatter internkontroll på alle områder i hele organisasjonen.

3.4.2 Etikk og varsling

Et av formålene med kommuneloven er å legge til rette for en tillitsskapende forvaltning som bygger på en høy etisk standard. Etikk er en integrert del av all arbeidslivs praksis. Etikk er de verdiprioriteringer som ligger til grunn for enhver beslutning eller handling.

KS og Transparency International Norge anbefaler blant annet at fylkeskommuner har etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte, og at retningslinjene bør være behandlet av fylkestinget. KS og Transparency International Norge anbefaler at de etiske retningslinjene også blir gjort gjeldende for fylkeskommunale foretak.

Godt arbeid for høy etisk standard sikrer ikke alltid mot uønskede hendelser, men det reduserer risikoen. Telemark fylkeskommune har etiske retningslinjer. De er vedtatt av fylkestinget og tilgjengelige i Kvalitetslosen/Compilo. Fylkeskommunen er medlem i Transparency International Norge, og deltar i et nettverk som fremmer korrupsjonsforebyggende tiltak.

Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Med begrepet kritikkverdige forhold menes først og fremst brudd på lover, etiske retningslinjer eller rutiner, eller brudd på alminnelig etisk standard i samfunnet. Hvis

¹¹ Et konkret eksempel er samarbeidet mellom disse instansene om Ny Skien videregående skole.

arbeidstaker oppdager feil eller mangler som kan medføre fare for liv og helse eller blir klar over at noen trakasserer eller diskriminerer, har arbeidstaker plikt til å varsle.

Arbeidsgiver har plikt til å utarbeide rutiner for varsling eller iverksette andre tiltak for å legge til rette for intern varsling. KS og Arbeidstilsynet anbefaler at kommuner og fylkeskommuner utarbeider skriftlige rutiner for dette.

Telemark fylkeskommune har egne rutiner for varsling som er tilgjengelige via Kvalitetslosen/Compilo. I årsrapporten for 2014 står det at bruken av dette kvalitetssikringssystemet har økt, men at veksten i hovedsak har kommet innen avviksmeldinger og behandling/lukking av HMS-avvik. Det er viktig at fylkeskommunen selv følger med på omfanget av bruken. Samtidig er det en generell risiko for at nye varslingssystemer bare delvis blir tatt i bruk, og risikoen ved eventuell mangelfull bruk kan være større siden Kvalitetslosen/Compilo skal omfatte varsling på alle områder i hele organisasjonen.

3.4.3 Arkiv og dokumentasjon

Kommuner, fylkeskommuner og offentlige organer har ansvar for å dokumentere sin egen aktivitet både i et kortsiktig og et langsiktig perspektiv. I tillegg har arkivene en samfunnsmessig betydning for demokratisk aktivitet, forskning og kulturell virksomhet. En velfungerende postjournal og arkivordning er grunnleggende forutsetninger for å ivareta disse tunge samfunnshensynene.

Telemark fylkeskommune har ett felles arkiv. Det er en generell risiko for at bestemmelsene i arkivlova ikke blir tilstrekkelig ivaretatt i en stor og geografisk spredt organisasjon som fylkeskommunen.

3.4.4 Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet omfatter alle tiltak som sikrer konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet til informasjon og IKT-systemer, det vil si alt som sørger for å gi korrekt informasjon til de rette menneskene til rett tid.

Alle offentlige virksomheter er etter § 15 i eforvaltningsforskriften pålagt å ha internkontroll på informasjonssikkerhetsområdet.

Personopplysningsloven med forskrifter stiller krav om tilfredsstillende informasjonssikkerhet med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet ved behandling av personopplysninger. Det kreves dokumentert internkontroll, og den enkelte virksomhet må etablere et styringssystem for tilfredsstillende

informasjonssikkerhet. Dette systemet må blant annet fastsette overordnede sikkerhetsmål og akseptabelt risikonivå, og fordele ansvar og oppgaver i sikkerhetsarbeidet.

I 2014 gjennomførte Telemark kommunerevisjon IKS en forvaltningsrevisjon om informasjonssikkerhet og personvern i fylkeskommunen. Vi fant at arbeidet med et internkontrollsystem for informasjonssikkerhet hadde startet, men at utrulling av systemet gjenstod. Vi fant også at håndteringen av personopplysninger i enkelte virksomheter hadde flere mangler og svakheter. Vi anbefalte at ledelsen sikret at iverksettingen og videre oppfølging av internkontrollsystemet for informasjonssikkerhet blir gitt tilstrekkelig prioritet. I 2015 fikk kontrollutvalget en orientering av fylkesadministrasjon om arbeidet med oppfølgingen av denne rapporten.

3.4.5 Offentlige anskaffelser

Offentlig sektor kjøper inn varer og tjenester for nesten 400 milliarder kroner årlig. Regelverket om offentlige anskaffelser skal bidra til at pengene utnyttes best mulig og at innkjøpene bidrar til et konkurransedyktig næringsliv.

Reglene om offentlige anskaffelser har også som formål å bidra til en bærekraftig utvikling, og skal motvirke sosial dumping og korrupsjon. Sosial dumping skjer både ved brudd på helse-, miljø- og sikkerhetsregler, og når lønn og andre ytelser er uakseptabelt lave sammenliknet med det norske arbeidstakere normalt tjener. I anskaffessammenheng kan fylkeskommunen arbeide mot sosial dumping bl.a. ved å stille og følge opp krav om lønns- og arbeidsvilkår i kontrakter.

Også innen miljø og andre former for sosialt ansvar kan offentlige innkjøpere spille en viktig rolle gjennom kvalifikasjonskrav og kontraktsklausuler ved anskaffelser, og den senere oppfølgingen av slike krav.

Forslag om nye regler om offentlige anskaffelser var på høring sommeren 2015. Nye og forenklede regler ventes å gjelde fra våren 2016. De nye reglene vil gi fylkeskommunene både økt handlingsrom og nye plikter. Reglene skal bl.a. gi oppdragsgiver incentiver og plikter knyttet til miljøhensyn og bekjempelse av barnearbeid og sosial dumping, og bedre konkurransevilkår for små og mellomstore bedrifter. Det foreslås at KOFA igjen skal kunne ilegge gebyr for ulovlige direkteanskaffelser.

Vestfold, Buskerud og Telemark har et felles innkjøpssamarbeid – BTV Innkjøp. De inngår rammeavtaler på varer og tjenester, og driver rådgivning og opplæring i innkjøp. Fylkeskommunen arbeider også med å inngå avtaler med kommunene om et innkjøpssamarbeid.

Fylkeskommunen gjør i tillegg mange enkeltanskaffelser – både ved kjøp av varer og tjenester i den ordinære driften og ved store byggeprosjekter. Telemark fylkeskommune har blant annet vedtatt en ambisiøs investeringsplan for nåværende fylkestingsperiode. Det er særlig skolebygg og transportprosjekter som prioriteres. De største prosjektene er Ny Skien videregående skole med en samlet kostnadsramme på 618 mill. kr, og Bypakke Grenland som har en samlet kostnadsramme på 2,7 milliarder kroner.

I 2013 viste en forvaltningsrevisjon at det var flere mangler i forbindelse med fylkeskommunens inngåelse av avtaler på tannhelsefeltet. Generelt kan det være stor risiko dersom ansatte mangler tilstrekkelig kompetanse om et til dels omfattende og komplisert regelverk, lar være å følge reglene ved enkeltanskaffelser eller er lite lojale mot rammeavtalene. Det er rimelig å tenke seg at risikoen øker når anskaffelsesregelverket endres.

3.4.6 Offentlig støtte

EØS-avtalens statsstøtteregler påvirker i stor grad rammene for det offentliges adgang til å drive en aktiv nærings- og sysselsettingspolitikk. EØS-avtalen forbyr tildeling av offentlig støtte til foretak, dersom støtten kan vri eller true med å vri konkurransen og påvirke samhandelen innen EØS-området. Eksempler på det er næringsstøtte/penge støtte til næringsdrivende, eliteidrett og kultur. Fylkeskommunen har imidlertid gode muligheter for å tildele støtte innenfor de rammene og prosedyrekravene som følger av reglene om offentlig støtte.

En del fylkeskommuner tilbyr selv eller gjennom eierskap, varer og tjenester i konkurranseutsatte markeder. Eksempler fra Telemark er tannbehandling til betalende pasienter, utleie av næringseiendom og kursvirksomhet. Slik aktivitet skal foregå uten offentlig støtte. Det innebærer at aktiviteten skal være tydelig atskilt fra annen offentlig virksomhet, slik at det ikke skjer en ulovlig kryssubsidiering av den konkurranseutsatte aktiviteten.

I 2011 undersøkte Telemark kommunerevisjon IKS kursvirksomheten i videregående skole. Vi fant at skolene solgte kurs til NAV og private aktører, og hadde en betydelig omsetning fra sin kursvirksomhet. Etter vår vurdering var det ikke et tydelig skille

mellom skolens interne og eksterne aktiviteter. Fylkeskommunen manglet med andre ord effektive virkemidler på et område der det var fare for krysssubsidiering - slik EØS-reglene krever. Vi er kjent med at fylkeskommunen har utarbeidet nye retningslinjer for å hindre krysssubsidiering på dette området.

Som følge av endringer i tannhelsetjenesteloven må fylkeskommunen fra 01.01.15 kunne dokumentere at offentlige midler ikke brukes til å subsidiere tannbehandling til voksne betalende pasienter. For i sikre dette, må fylkeskommunen utarbeide separate regnskaper.

Risiko for at det tildeles ulovlig offentlig støtte kan også oppstå når fylkeskommunen kjøper eller selger eiendom utenom det åpne markedet.

Dersom fylkeskommunen gir ulovlig offentlig støtte, og det blir en klagesak knyttet til dette, kan det medføre krav om tilbakebetaling. Det er uheldig for støttemottaker. Slike saker kan også være arbeidskrevende og medføre tap av omdømme for fylkeskommunen.

Vi er kjent med at Telemark fylkeskommune har utarbeidet retningslinjer/sjekklistor for å vurdere om et tiltak kan komme innunder regelverket for offentlig støtte. Generelt er det risiko for at ansatte mangler kjennskap til lovverket, herunder hvilke muligheter og begrensninger som finnes.

3.5 Tjenesteyting og myndighetsutøvelse – kvalitet, rettssikkerhet og produktivitet

3.5.1 Videregående opplæring

Den videregående opplæringen i Telemark vil preges av en viss nedskalering i årene framover. Elevtallet vil sannsynligvis gå ned. Det vil gi lavere rammetilskudd og øke behovet for omstruktureringer i utdanningstilbudet. Generelt er det risiko for at planleggingen og gjennomføringen av omstruktureringen ikke blir tilstrekkelig treffsikker på sentrale punkter som antall og geografisk plassering av skoler/bygg, samt omfang og plassering av de ulike utdanningstilbudene.

Telemark fylkeskommune har vedtatt en budsjettfordelingsmodell mellom skolene, der karakterpoengene elevene har med seg fra ungdomsskolen, vg1 og vg2 er avgjørende for tildelt sum. Elever med lavest poengsum gir 'størst' økonomisk uttelling. Formålet er å gi flere elever tilpasset opplæring. Etter vår vurdering er det stor avstand mellom innholdet i modellen og målsetningen med modellen, og det kreves god planlegging for at denne økonomifordelingsmodellen skal bidra til å nå

denne målsetningen. Dermed er det generell risiko for at økonomifordelingsmodellen ikke fungerer som forutsatt. Videre kan denne modellen redusere den økonomiske forutsigbarheten for den enkelte skole, og dermed vanskeliggjøre planleggingen.

Økt gjennomføring

Telemark fylkeskommune har hatt to overordnede målsettinger for elevene i videregående opplæring i flere år: økt gjennomføring og økt læringsutbytte. Dette er i tråd med nasjonale signaler.

Om lag syv av ti ungdommer i Telemark fullfører videregående opplæring i løpet av fem år.¹² Denne andelen har holdt seg tilnærmet stabil i lengre tid. Høsten 2015/våren 2016 gjør Telemark kommunerevisjon IKS en forvaltningsrevisjon av arbeidet med økt gjennomføring i videregående opplæring.

I Langtidsprioriteringer 2016-219 pekes det ut to grupper elever som av helt ulike grunner strever ekstra med gjennomføringen av videregående opplæring. Den ene gruppen er minoritetsspråklige elever, og den andre gruppen er elever med atferdsproblemer og/eller rusproblemer. Det kan være risiko for at utsatte elevgrupper som nevnt ovenfor, ikke får tilstrekkelig oppfølging – gitt de trangere økonomiske rammene framover.

Økt læringsutbytte

Grunnskolepoeng fra 10. trinn sier noe om kompetansenivået hos elevene ved oppstarten i videregående opplæring. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng har ligget lavere i Telemark enn i nabofylkene Vestfold, Buskerud og Aust-Agder og for landet de senere årene. Telemark fylkeskommune har som mål at de faglige resultatene i de viktigste fellesfagene i videregående opplæring skal være på nasjonalt nivå, men det er et stykke igjen før det målet er nådd.

God fagkompetanse hos lærerne har stor betydning for de faglige resultatene hos elevene. Telemark har færre lærere med universitets- og høgskoleutdanning enn andre fylker i Sør-Norge. Fylkeskommunen har iverksatt flere tiltak som skal bidra til økt læringsutbytte, herunder etter- og videreutdanning for lærere i teoretiske fag,

¹² Dette er den vanligste måten å måle gjennomføring i videregående opplæring, men antallet øker dersom vi a) ser på antall elever som har bestått i løpet av 10 år, og b) tar ut elever som har grunnkompetanse som mål. Det er kompetanse på et lavere nivå enn full yrkes- eller studiekompetanse.

hospitering ute i bedrift for yrkesfaglærere, samt særskilte tiltak for elever som presterer svakt.

Tiltaksomfanget knyttet til økt læringsutbytte er stort. I årsrapporten for 2014 omtales flere ulike prosjekter, programmer og tiltak. Det er stor variasjon i tema, omfang og varighet. De fleste prosjektene, programmene og tiltakene er initiert fra statlig hold eller fra sentraladministrasjonen i fylket. I tiden framover vil fylkeskommunen arbeide med evaluering og oppfølging av igangsatte tiltak. Dette virker hensiktsmessig. Samtidig kan det virke overveldende for skoler, elever og foresatte å forholde seg til mange parallelle prosjekter, programmer og tiltak. Det er risiko for at ett eller flere ikke iverksettes slik de skal. Videre er det risiko for mangelfull samordning mellom dem.

Ivaretagelse av sentrale lovbestemmelser

Fylkeskommunen skal ha et forsvarlig system som gjør det mulig å vurdere om de ivaretar sine forpliktelser etter opplæringsloven. Telemark fylkeskommune har fått avvik fra fylkesmannen fordi det ikke var innført et forsvarlig system for å sikre at kravene i loven var overholdt. For å lukke dette avviket, har fylkeskommunen utarbeidet dokumentet: Overordnet kvalitetssystem for videregående opplæring i Telemark fylkeskommune.

Fylkeskommunen skal sørge for at opplæringen er tilpasset evnene og forutsetningene til den enkelte elev. Tilpasset opplæring handler om å differensiere undervisningen innenfor klassefelleskapets rammer. Dette stiller store krav til planlegging og organisering. Telemark har flere elever per årsverk enn sammenliknbare fylkeskommuner. Store klasser gir økt risiko for at undervisningen ikke blir tilstrekkelig differensiert, og dermed ikke treffer hele elevgruppen.

Dersom en elev ikke har utbytte av den ordinære undervisningen, har vedkommende rett til spesialundervisning. Spesialundervisning skal tilpasses den enkelte – enten innenfor eller utenfor klassefelleskapet. Mange av elevene med spesialundervisning har grunnkompetanse som målsetting. Arbeidet med tilpasset opplæring og spesialundervisning ses nå mer i sammenheng. Fra 2013 har Telemark gitt tilpasset opplæring til en del elever som tidligere hadde søkt seg inn i videregående opplæring med søknad om spesialundervisning. Generelt er det risiko for at de riktige målgruppene for spesialundervisning ikke nås, at utredning og saksbehandling ikke er tilstrekkelig, og at omfanget og kvaliteten på undervisningen ikke er tilstrekkelig.

Voksenopplæring

Voksne, som har fullført grunnskolen eller tilsvarende men ikke fullført videregående opplæring, kan etter søknad ha rett til videregående opplæring. Dette gjelder voksne etter fylte 25 år. Det er fylkeskommunen som skal tilby denne undervisningen.

Telemark fylkeskommune tilbyr ulike utdanningsløp ved flere videregående skoler. Tilbudene er på dag- og kveldstid og noe nettbasert. I følge årsrapporten for 2014 har det vært en økning i antall søkere, og en økning i antall som har bestått. Fylkeskommunen har som mål at flere skal fullføre og bestå videregående opplæring, men generelt er det risiko for frafall ved voksenopplæringen.

3.5.2 Areal og transport

Dette området omfatter blant annet fylkesveger, kollektivtransport og regionalt planarbeid.

Det er vedlikeholdsetterslep på fylkesveiene. I årsrapporten for 2014 står det at de konkrete målene om spordybde og jevnhet på veiene ikke ble nådd, men at tilstanden – særlig på de mest trafikkerte veiene – var lik eller bedre enn i 2013. Kostratall for 2014 viser at:

- Driftsutgiftene per km fylkesvei er lavere i Telemark enn i sammenliknbare fylker.
- Andelen km fylkesvei med dårlig eller svært dårlig dekketilstand er høyere i Telemark enn i sammenliknbare fylker.

I budsjettet for 2015 er det stor avstand mellom den summen Statens vegvesen mente var nødvendig for opprettholde nåværende nivå på vegnettet, og avsatte midler i budsjettet. Budsjettforslaget for 2016 inneholder en økning til vedlikehold av vei, men fremdeles er det langt igjen til estimatene fra Statens vegvesen. Fylkeskommunen har et mål å redusere etterslepet på vedlikehold av vegnettet med 10 prosent årlig i en tiårsperiode. Det kan bli vanskelig å nå dette målet, siden midler til drift skal noe ned i årene framover.

Fylkeskommunen vedtok i 2014 to areal- og transportplaner – ATP Telemark og ATP Grenland. Bypakke Grenland er en del av ATP Grenland. Bypakka er et samarbeid mellom fylkeskommunen, kommunene Porsgrunn, Skien og Siljan, Statens Vegvesen og Jernbaneverket. Fylkeskommunen har en koordinerende rolle. Målet med Bypakke Grenland er todelt. Veksten i persontrafikk skal komme innen gange, sykkel og kollektivtransport, og bypakka skal gjøre Grenland til et attraktivt sted å bo og arbeide.

Bypakke Grenland har blitt kvalitetssikret av statlige myndigheter. Samtidig vil det være flere risikoområder i et så omfattende prosjekt, herunder forsinket framdrift, økte kostnader eller uklare styrings- og beslutningslinjer.

Formålet med ATP Telemark er å samordne tre forvaltningsnivåer og flere fagområder for bedre ressursutnyttelse innen blant annet ulike transportformer, arealbruk/senterstruktur og trafiksikkerhet. Generelt gir stort samordningsbehov økt risiko for kompliserte kommunikasjons-, styrings- og beslutningslinjer og dermed svak fremdrift.

Fylkeskommunen tok tilbake ansvaret for lokal kollektivtransport og skoleskyss i 2015. Generelt er det risiko ved endret organisering.

3.5.3 Tannhelsetjenesten

Fylkeskommunen har ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten, og skal sørge for at tannhelsetjenester er tilgjengelige for alle som bor eller oppholder seg i fylket. Fylkeskommunen skal gjennom den offentlige tannhelsetjenesten organisere både forebyggende tiltak for hele befolkningen, og gi et regelmessig og oppsøkende tilbud om tannhelsetjenester til bestemte grupper. I tillegg kan tannhelsetjenesten tilby tjenester til voksent betalende klientell.

I årsrapporten for 2014 står det at det er økende forskjeller mellom barn med god og dårlig tannhelse. Videre er det kjent at enkelte barn sjelden eller aldri møter opp til undersøkelser av tennene. Tannhelsetjenesten har iverksatt aktiviteter utenfor tannklinikken for å nå pasientene i deres hverdag, herunder informasjon og opplæring på helsestasjoner, i barnehager og på skoler. Generelt kan det være risiko for at disse pasientgruppene ikke får de tannhelsetjenestene de har krav på.

3.5.4 Folkehelsearbeid

En gjennomgang av helsetilstanden i Telemark viser at fylket har særskilte utfordringer innen folkehelse. Sammenliknet med andre fylker er det mye psykiske lidelser (angst og depresjon) og pillebruk, høy andel overvekt, økende inaktivitet og usunt kosthold og generelt lav hverdagsaktivitet. Videre er det en høy andel unge uføre, dårlige resultater i grunnskolen, lavt utdanningsnivå i forhold til landsgjennomsnittet, og lav inntekt – som gir «barnefattigdom».

Folkehelsearbeid er sektorovergripende og ha et langsiktig perspektiv. I tillegg kan det være vanskelig å se et tydelig årsak-virkning-mønster mellom helsesituasjonen og

påvirkningsfaktorene. Dette tilsier at folkehelsearbeid er sammensatt, og utfordrer de tradisjonelle sektorgrensene og ansvarsområdene.

Nasjonale og lokale myndigheter har hatt fokus på folkehelsearbeid i lengre tid, men i forbindelse med Samhandlingsreformen ble det løftet fram som et særlig viktig satsningsområde. Bl.a. trådte en ny lov om folkehelse i kraft 01.01.12.

I første fase etter at folkehelseloven trådte i kraft, arbeidet fylkeskommunen i hovedsak med planer og strategier, og rigget nettverk/arenaer som skulle legge til rette for iverksetting av mer konkrete tiltak. I forrige fylkestingsperiode ønsket kontrollutvalget en forvaltningsrevisjon av folkehelsearbeidet. Telemark kommunerevisjon IKS anbefalte at revisjonen ble utsatt. Generelt er det risiko ved iverksetting av nye lovkrav, men vår gjennomgang har ikke avdekket særskilte risikoer på dette området.

3.6 Bærekraftig utvikling

3.6.1 Planlegging i fylkeskommunen

Plan- og bygningsloven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Fylkestinget skal minst en gang hver valgperioden utarbeide og vedta en regional planstrategi. Den skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver fylkeskommunen.

Telemark fylkeskommune har de senere fylkestingsperiodene valgt *bærekraftig utvikling* som strategisk overbygning for sin planlegging: økologisk og miljømessig bærekraft, økonomisk bærekraft og sosiokulturell bærekraft. Dette er prinsipper som skal være gjennomgående i kortsiktige vedtak og langsiktig planlegging.

På fylkeskommunens nettside er det følgende planer og strategier:

- Regional plan for oppvekst og kompetanse
- Regional plan for nyskaping og næringsutvikling
- Regional plan for reiseliv og opplevelser
- Landbruks- og matmelding i Telemark
- Regional plan for Hardangervidda
- Regional plan for Setesdalheiene aust og vest, og Ryfylkeheiene.

- ATP Telemark 2015-2025
- ATP Grenland 2014-2025
- Intermodal godstransport for Vestfold og Telemark
- Digital strategi 2015-2019
- Strategi for pedagogisk bruk av IKT
- Strategi for voksenopplæring i Telemark
- Strategi for kultur og kulturarv
- Regional strategi for folkehelse i Telemark
- Strategisk plan for Bratsbergbanen
- Forvaltningsplan for Skjærgårdsparken
- Bystrategi Grenland
- Strategiplan for idrett og friluftsliv

Planene og strategiene har vanligvis egne handlingsdeler, og flere av dem rulleres årlig. Generelt gir styring etter vedtatte planer og strategier god forutsigbarhet. Samtidig er det risiko for at omfanget er så stort at det blir vanskelig å følge opp alle – hver for seg og sett i sammenheng.

3.6.2 Demografi og næringsutvikling

Økt befolkningsvekst og flere arbeidsplasser er sentrale utfordringer for Telemark. Fylket har befolkningsvekst, men den er blant de svakeste i landet. I årene fremover forventes det en fortsatt svak økning i befolkningsveksten. Framskrivninger tyder på at den svake veksten vil fortsette i årene framover. Samtidig blir det flere eldre og færre yngre enn i andre fylker.

Telemark har hatt nedgang i antall arbeidsplasser, mens de øvrige fylkene er stabile eller har hatt en økning.¹³ Ledigheten øker i Telemark, særlig blant unge. I følge Regional planstrategi 2012-2016 har industrisammensetningen vært preget av råvarebasert prosessindustri og primærnæringer – som begge har vært i sterk tilbakegang. Samtidig skjer det nå en omstilling som bidrar til større variasjon i næringsstrukturen.

3.6.3 Regional utvikling

Som regional utviklingsaktør skal fylkeskommunen blant annet støtte nærings- og stedsutvikling og kultur og idrett, og forvalte kulturminner, miljø og naturressurser.

¹³ Kilde: SSB/Kostra

Virkemiddelapparatet for fylkeskommunal næringsutvikling omfatter i all hovedsak å utforme mål og satsningsområder, inngå forpliktende samarbeid, skape møtesteder, og tildele økonomiske midler til private aktører samt til kommunale, regionale, nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere.

Fylkestinget vedtok Regional plan for nyskaping og næringsutvikling i 2011. Den har et tiårig perspektiv, og fra 2014 skal den særlig støtte næringsrettede prosjekter. Generelt er det risiko knyttet til om de virkemidlene fylkeskommunen har til rådighet er effektive. Fylkeskommunen mener selv det kan være vanskelig å måle effekten av satsingen innen næringsutvikling.

Fylkeskommunen mottar øremerkede midler til regionale utvikling fra Kommunal- og regionaldepartementet. I 2014 utgjorde disse om lag 47. mill. kr. I 2013 viste en forvaltningsrevisjon av fylkeskommunens bruk av regionale utviklingsmidler at det var flere mangler ved tildelingen av disse midlene. Fylkesadministrasjonen orienterte kontrollutvalget i 2014 om tiltak som er iverksatt på området, men det kan være hensiktsmessig med et oppfølgingsprosjekt.

I 2015 fikk deler av industriområdene på Rjukan og Notodden verdensarvstatus. I årene framover vil fylkeskommunen utvikle potensialet som ligger i verdensarvstatusen – både som kulturminne og i næringslivet. Dette vil kreve en koordinert innsats mellom private næringslivsaktører og fylkeskommunale og kommunale forvaltere av kultur- og industriarv. Generelt kan det være risiko i prosjekter med ulike aktører som har sammensatte målsetninger.

Telemarkskanalen FKF ble opprettet som eget fylkeskommunalt foretak i 2007. Etter vedtektene har foretaket ansvar for drift og vedlikehold av kanalen. I årsberetningen for 2014 pekes det på at Telemarkskanalen har tunge vedlikeholdsutgifter og samtidig en uforutsigbar økonomisk situasjon. Generelt kan det være risiko for at ansvaret og oppgavene som er lagt til Telemarkskanalen FKF, vanskelig lar seg gjennomføre innenfor de gitte økonomiske rammene.

Årsregnskapet for 2014 viser at Telemark fylkeskommune overførte store summer til kultur, museer, kunst og kunstformidling, teater og musikk. Disse summene går til ulike kulturinstitusjoner og til enkeltprosjekter. Det er ikke gjort forvaltningsrevisjon innenfor kulturområdet i de siste fylkestingsperiodene. Det kan dermed være aktuelt å se nærmere på saksbehandlingen, tildelingen og oppfølgingen av prosjekter som mottar støtte.

Fylkeskommunen har ansvar for forvaltning av vann, høstbare arter av vilt og innlandsfisk. Fylkeskommunen skal bidra med kunnskap om miljø, klima og fornybar energi, samt sikre allemannsretten. Videre forvalter fylkeskommunen flere tilskuddsordninger til friluftsliv og viltformål.

3.6.4 Eiendomsforvaltning og vern av verdier

Telemark fylkeskommune har eiendommer til en betydelig verdi. I 2001 opprettet fylkeskommunen et fylkeskommunalt eiendomsforetak – TFK Eiendom. Fra 01.01.15 ble TFK Eiendom oppløst og oppgavene knyttet til eiendomsforvaltning ført tilbake til fylkeskommunen.

God offentlig eiendomsforvaltning handler om å gi brukerne av byggene gode og effektive bygninger til lavest mulig kostnad. Generelt er det risiko for at organisatoriske endringer som nevnt ovenfor kan få konsekvenser for planlegging og gjennomføring av forvaltning, drift og vedlikehold av eiendomsmassen.

Telemark fylkeskommune eier mye kunst i ulike former plassert i fylkeskommunale bygg. Fylkeskommunen bør ha gode rutiner for å sikre og vedlikeholde kunsten, slik at den ikke skal gå tapt eller forringes. Ansvarsforhold for administrasjon og forvaltning av kunst i fylkeskommunen, her under om kunstverk er tilstrekkelig forsikret bør være avklart og dokumentert.

I forrige fylkestingsperiode skulle det gjennomføres en forvaltningsrevisjon om sikring og vedlikehold av kunst. Etter en orientering fra administrasjonen om tiltak på området, ble prosjektet tatt ut av planen. Generelt kan det være risiko knyttet til fylkeskommunens kunstsamling, og det kan være nyttig å følge opp arbeidet som fylkeskommunen har iverksatt.

3.6.5 Samfunnssikkerhet og beredskap

I følge sivilbeskyttelsesloven har kommunen en særskilt beredskapsplikt, og skal arbeide helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap. Videre har fylkesmannen plikt til å samordne arbeidet på det regionale nivået. Det innebærer blant annet ansvar for å utarbeide Fylkes-ROS¹⁴, bidra til at man både regionalt og

¹⁴ Fylkes-ROS er et regionalt risikobilde for Telemark med vekt på de store hendelsene som krever samordnet regional innsats. Det oppdateres jevnlig, og har flere formål. I følge nettsiden til Fylkesmannen i Telemark skal dokumentet:

- Gi oversikt over gjennomførte og planlagte tiltak/kartlegginger og status for beredskapsarbeidet innenfor de ulike tema/områder som er omtalt.

lokalt er forberedt på å håndtere ulike hendelser, og kalle inn fylkesberedskapsrådet ved hendelser.

Fylkeskommunen har – på lik linje med statlige sektormyndigheter og kommuner – ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap på sine ansvarsområder. Det er etablert en risikostyringsgruppe som har ansvar for blant annet beredskap. I årsrapporten for 2014 står det at: *«Gjennomføring av risikovurdering og etablering/revisjon av lokale operative beredskapsplaner for virksomhetene vil ha særlig oppmerksomhet i 2015.»*

I tillegg har fylkeskommunen en veileder- og samordningsrolle for kommunale og regionale planer. Fylkeskommunen deltar også i det arbeidet som er nevnt ovenfor, og som fylkesmannen samordner.

-
- Henvise til kilder for relevant informasjon for både det regionale og det lokale (kommunale) ROS-arbeidet.
 - Være grunnlag for handlingsplan for det regionale samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.